

Kruger

Corona Business Update

Dit document is bijgewerkt met alle t/m 29 maart 2020 bij Kruger bekende informatie.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Corona Business acties	3
Relatie werkgever, werknemer en arbeidsrecht	6
Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor werkbehoud (NOW)	7
Borgstelling midden- en kleinbedrijf en GO-financiering	8
Fiscaliteit, pensioenpremie en vakantiegeld	9
Uitstel diverse betalingen	10
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	11
Overige maatregelen samengevat	12
Bestaande financieringen	13
Force majeure (overmacht)	14
Verzekeringen	15
Corona Business scan	16

Disclaimer

- De wereld wordt plotseling geconfronteerd met de effecten van het coronavirus, ook op bedrijfseconomisch gebied.
- Kruger heeft een samenvatting opgesteld van de voor onze relaties potentieel in aanmerking komende regelingen.
- Hiertoe is op basis van openbare bronnen, vnl. websites, ontvangen mails van gerenommeerde partijen en berichtgeving via (sociale) media onderzoek uitgevoerd naar de nu bekende status van de diverse regelingen.
- Deze samenvatting is een bondige weergave van de ons bekende informatie. Het is gebaseerd op gegevens, waarnaar door Kruger geen op zichzelf staand onderzoek is verricht en waarop door Kruger geen controle is toegepast, anders dan de door ons toegepaste selectie van de bronnen.
- De informatie is uitsluitend bestemd voor informatie overdracht aan de lezer en pretendeert niet compleet en/of volledig te zijn.
- Voor het gebruik maken van regelingen verwijzen wij u naar de betreffende instanties.
- Op alle dienstverlening door Kruger zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 54151961.
- Kruger aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van besluiten die worden genomen na kennisname van deze samenvatting.

Inleiding

Status samenvatting ondernemingsgerichte maatregelen

Algemeen

- De uitbraak van het coronavirus heeft een grote impact op de mondiale, Europese en Nederlandse economie.
- De omvang en uitwerkingen op de economie zal afhankelijk zijn van de aanpak en snelheid waarmee het virus onder controle komt. Gezien de grote onzekerheid over hoe het virus zich ontwikkelt en hoe effectief (te nemen) maatregelen zijn is de nabije toekomst zeer onvoorspelbaar.
- Het coronavirus heeft grote impact op zowel de vraag- als aanbodzijde van de economie.
- Door complexe en mondiale toeleveringsketens kunnen ondernemers in de problemen raken als er sprake is van vertraging in de toelevering van grondstoffen en halffabricaten. Vertragingen in de productie en consumptie van goederen en diensten kunnen leiden tot liquiditeitsproblemen voor ondernemingen. Tegelijk kan een effect optreden aan de vraagzijde van de economie, als gevolg van groeiende onzekerheid, reisrestricties en economische problemen in andere delen van de wereld.
- Vrijwel alle sectoren worden geraakt door de gevolgen van het virus. In het bijzonder zijn de effecten al voelbaar in de horeca, retail, maakindustrie, toerisme, luchtvaart en logistiek.

Corona Business acties

- Iedere onderneming kan acties ondernemen om de schade te beperken
- Hierna treft u een samenvatting aan van potentieel behulpzame acties waar u aan kunt denken
- Een objectieve snelle analyse van de huidige uitgangspositie helpt. Voor concrete ondersteuning is de Corona Business scan ontwikkeld. Deze omvat zinvolle acties, inclusief de invloed op exploitatie, liquiditeit en financiering.

Status samenvatting ondernemingsgerichte maatregelen

- Overheid, banken en andere financiers treffen ondersteunende maatregelen om de negatieve economische gevolgen van het virus zoveel mogelijk te bestrijden.
- Deze samenvatting geeft een overzicht van deze ondernemingsgerichte maatregelen in meer detail.
- Bij ieder onderwerp zijn zoveel mogelijk de relevante websites vermeld.
- De inhoud van deze samenvatting wordt, wanneer daar aanleiding toe is, dagelijks bijgewerkt. Daar ontwikkelingen zich van uur tot uur kunnen voordoen kunnen we echter niet 100% instaan voor de volledigheid.

Contactpersonen

- Jantine Hak, jhak@kruger.eu, 06-22514889, Cornee de Kluyver, cdekluyver@kruger.eu, 06-22740097, Kees Lieve, clieve@kruger.eu, 06-53156343

Bronnen en relevante websites

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19>
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/17/kamerbrief-over-noodpakket-banen-en-economie>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/kamerstukken/2020/03/12/kamerbrief-over-economische-maatregelen-met-betrekking-tot-het-coronavirus>
- <https://www.nvb.nl/nieuws/banken-geven-bedrijven-extra-lucht-half-jaar-uitstel-van-aflossingen/>

Corona business acties

Gericht op beheersing proces

Planvorming

- De komende periode is zeer uitdagend. Een in- en extern vertrouwd plan hoe de coronaperiode door te komen is essentieel.
- Prioriteiten zijn aansturing, commercie, kostenbesparing, werkkapitaalbeheersing, liquiditeit, acties en timing.
- **Een derde ervaren en deskundige partij kan daarbij ondersteunen en extra vertrouwen creëren bij stakeholders.**

Exploitatie- begroting

- Stel een goede exploitatieprognose voor de komende 12 maanden op, gebaseerd op een normale gang van zaken.
- Voeg separate regels in voor de toe te passen kostenverminderingen, de te verwachten negatieve corona effecten (bijv. minder omzet) en de te verwachten positieve effecten van overheidsregelingen (bijv. tegemoetkoming loonkosten).
- **Denk aan diverse scenario's met betrekking tot de duur en intensiteit van het coronavirus.**

Liquiditeits- begroting

- **Stel op basis van de exploitatiebegroting, bij voorkeur volgens de directe methode, een goede en reële liquiditeitsprognose op.**
- Zet op aparte regels de liquiditeitseffecten van de overheidsregelingen indien daar gebruik van wordt gemaakt (zoals gebruikmaken van regeling bijzonder uitstel belasting).
- Denk aan alle doorlopende contractuele verplichtingen (financial lease, aflossingen, evt. investeringen).

Balans

- **Zorg voor een zo recent mogelijke balans met reële waarderingen.**
- Pas waarderingen eventueel aan op corona effecten (bijv. door verloop THT data, onverkoopbaarheid, waardedaling i.v.m. overschot op de markt, oninbaarheid).
- Op basis van de liquiditeits- en exploitatieprognose kunnen prognosebalansen worden opgesteld.

Overleg stakeholders

- Openheid naar de belangrijke stakeholders is noodzakelijk maar bovenal nuttig.
- Stakeholders en financiers hebben begrip voor de situatie en zijn meestal binnen hun mogelijkheden bereid te helpen.
- Essentieel is beheersing van het proces; besluitvaardigheid, tempo, adequate acties, openheid, communicatie.

Corona business acties

Gericht op beheersing liquiditeit

Activa balans

- Maak uw balans 'lichter'. Let op: dit kan de positie van financiers veranderen en kan dus niet zonder overleg.
- Denk aan:
 - verkoop (en huur/lease eventueel terug) van (niet echt noodzakelijke) activa
 - voorraadreductie, bijv. (overschot) voorraad retour naar leverancier, verkoop overschot voorraad met korting
 - pas inkoopvolumes aan! Niet automatisch zelfde hoeveelheden blijven bestellen
 - reductie van werkkapitaal beslag door onderhanden projecten bijv. aanpassing termijnen
 - versnelde inning van debiteuren en andere vorderingen (evt. met wat korting, buitenlandse btw)
 - aanpassing betalingscondities (aanbetalingen, kortere betalingstermijn)
 - sneller/frequenter factureren

Passiva balans

- Vermogensversterking kan noodzakelijk zijn. Doe een beroep op huidige en/of nieuwe aandeelhouders.
- In deze omstandigheden helpt (tijdelijke) schuldvermeerdering. Vergeet communicatie met schuldeisers niet.
- Denk aan:
 - langere crediteurentermijnen afspreken
 - crediteuren deels omzetten in middellang lopende leningen
 - gebruikmaken van uitstelmogelijkheid belasting en aanpassing voorlopige aanslag vennootschapsbelasting
 - overleg met werknemers over spreiding vakantiegeld
 - verzekeringen en pensioenpremies betalen in termijnen (maand i.p.v. kwartaal of jaar) en/of gebruik maken van de 21 maart aangekondigde coulance maatwerk regeling voor het betalen van de premies.

Aanpassing financiering

- Aanpassing financiering bijv. door:
 - factoring debiteuren en evt. voorraad
 - gebruikmaken van BMKB of GO regeling overheid
 - 2^e hypotheek (in overleg met 1^e hypotheeknemer)
 - (tijdelijke) uitbreiding krediet
 - aanpassing aflossingen (bijv. uitstel van bancaire aflossingen van kredieten tot **€ 2,5 mln.**)
 - verlaging van financial leasetermijnen. (Denk ook aan aanpassing operational leasetermijnen.)

Corona business acties

Gericht op marge- en kostenbeheersing korte termijn

Marge

- In turbulente tijden wordt de commercie te vaak vergeten. Juist nu is het zaak commerciële en marketingacties voor te bereiden, commercieel creatief te zijn en klantcontact te houden en (nog) lopende omzet/export te stimuleren.
- Maak van de gelegenheid gebruik om inkoopcondities tegen het licht te houden, aantal leveranciers te verminderen, de verlieslatende omzetcdelen te saneren e.d.

Variabele kosten

- Controleer of de variabele kosten echt variabel zijn wanneer de omzet daalt. Sommige zijn deels hardnekkig.
- Verminder/stop uitzendkrachten, 0-uren en bepaalde tijd contracten e.d.
- Combineer logistieke processen zelf of met andere bedrijven.
- Onderzoek tariefsverlaging van werk derden, energie-, reparatie-, onderhoudskosten, servicecontracten e.d.

Personeel

- Personeel is in veel bedrijven na inkoop de grootste kostenpost.
- Maak gebruik van de regeling noodmaatregel overbrugging voor werkbehoud (NOW).
- Reduceer desondanks op individuele basis het aantal personeelsleden zoveel als strategisch/toekomstgericht kan.
- Tijdens NOW mag niet om economische redenen gereorganiseerd worden. Bereid een personeelsreductie voor zodat deze doorgevoerd kan worden indien en zodra nodig.
- Onderzoek vermindering van complexiteit van de organisatie (minder afdelingen, kortere lijnen).
- Organiseer overleg, wanneer er nu toch tijd voor is, met de operationele medewerkers over mogelijkheden tot efficiencyverbetering.

Andere kosten

- Analyseer iedere kostenpost.
- Stop kosten die niet bijdragen aan (toekomstgerichte) omzet en marge.
- Verminder/stop tijdelijk acties die nu door het corona effect niet bijdragen aan de omzet.
- Benoem iemand op voldoende hiërarchisch niveau om alle facturen/inkopen te controleren op noodzaak.

Diverse

- Onderzoek of uw supply chain, indien dat nu zo is, in de huidige mate van het Verre Oosten afhankelijk moet blijven. Er is wellicht meer spreiding mogelijk.
- Doe meer met videoconferencing. Nu omdat het niet anders kan en straks omdat het efficiënter is en minder kost.

Relatie werkgever, werknemer en arbeidsrecht

Veilige werkomgeving en rechten werknemers

Omschrijving

- Door de snelle verspreiding van het coronavirus in Nederland heeft de Rijksoverheid maatregelen bekend gemaakt waarbij mensen worden opgeroepen om zoveel mogelijk thuis te werken en sociaal contact te vermijden. Wat zijn hiervan de gevolgen op de werkvloer? Heeft een werknemer recht op loon als hij in quarantaine zit zonder ziek te zijn? Mag een werknemer thuis blijven als diens kind niet naar school mag?
- Per maandag 16 maart zijn scholen en kinderdagverblijven gesloten, waardoor de werknemer veelal een of meer kinderen moet opvangen. De werknemer krijgt hier geen verlofdagen voor en zou in principe vakantie moeten opnemen. In de praktijk werken veel werknemers momenteel thuis tot begin april, waardoor de opvang van kinderen verzorgd kan worden zonder al te ingrijpende maatregelen. Alleen voor ouders die allebei werken in vitale sectoren wordt opvang geregeld vanuit de overheid. Het is aan te raden om in gesprek te gaan met werknemers die mogelijk te maken hebben met opvangproblemen.
- Werkgevers doen er uiteraard goed aan om de richtlijnen van het RIVM op te volgen en dienen werknemers tevens instructies te geven over veilig werken. Werkgevers zijn verplicht om een veilige en gezonde werkomgeving te creëren zonder gezondheidsrisico's. De actuele situatie en belangrijkste adviezen van het RIVM zijn te volgen op de website.
- Er zijn situaties mogelijk waardoor een werknemer als gevolg van het coronavirus niet kan werken. Niet in alle gevallen blijft het recht op loon bestaan: wanneer een werknemer ziek is als gevolg van het coronavirus heeft hij recht op loondoorbetaling tijdens ziekte. Wanneer een werknemer niet kan werken omdat hij quarantaine zit, volgt hij in feite een overheidsmaatregel of instructie op en ligt het voor de hand dat het recht op loondoorbetaling blijft bestaan. Als een werknemer angst heeft voor besmetting en daarom niet komt werken, bestaat in principe geen recht op loon.

Coronacrisis en arbeidsrecht

- BarentsKrans uit Den Haag heeft een uitgebreide Q&A opgesteld.
- De coronacrisis leidt ook tot allerlei nieuwe vragen in de arbeidsrelatie. In deze Q&A worden veel gestelde vragen rondom de huidige coronacrisis behandeld. Deze Q&A wordt bijgewerkt nadat de NOW is gepubliceerd en meer bekend is over de uitvoering. De antwoorden gelden in de meeste gangbare situaties. De antwoorden kunnen anders luiden als sprake is van specifieke afspraken in een arbeidsovereenkomst, personeelsreglement of toepasselijke cao, of als zich andere bijzondere omstandigheden voordoen. Daarnaast is een deel van de aan de orde zijnde regelgeving continu aan verandering onderhevig.

Bronnen en relevante websites

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-voor-werkgevers>
- <https://www.mkb.nl/content/coronavirus-hoe-veilig-en-gezond-om-te-gaan-met-covid-19-op-de-werkvloer>
- <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19/vragen-antwoorden>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nieuws/2020/03/15/aanvullende-maatregelen-onderwijs-horeca-sport>
- <https://www.rivm.nl/coronavirus>
- https://www.barentskrans.nl/assets/uploads/2020/03/OA_Coronacrisis_Arbeidsrecht.pdf

Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor werkbehoud (NOW)

Tegemoetkoming loonkosten voor een periode van 3 maanden (max 90% loonsom)

Omschrijving

WTV vervangen door NOW

- In de afgelopen week is door ondernemers (terecht) massaal een beroep gedaan op de werktijdverkorting (WTV) maatregel, die nu niet langer van kracht is. Ter achtergrond: Op de WTV-maatregel kon een beroep worden gedaan bij een fors werkurenverlies door een calamiteit buiten het normale bedrijfsrisico, zoals het coronavirus. Voor de niet gewerkte uren ontvangt de werknemer deeltijd WW.
- Normaliter wordt circa 200 keer per jaar een beroep gedaan op de WTV. De WTV-regeling is per direct gestopt omdat op 17 maart reeds 78.000 aanvragen waren gedaan bij het UWV, waardoor de regeling niet meer uitvoerbaar is. **De WTV is met onmiddellijke ingang vervangen door een nieuwe 'Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor werkbehoud' (NOW).**
- Als u al een WTV-aanvraag heeft gedaan dan wordt dit conform de NOW afgehandeld. Geen actie vanuit onderneming nodig.

NOW in een notendop

- Bij een (verwacht) omzetverlies van minimaal 20% kan bij het UWV voor een periode van 3 maanden een tegemoetkoming in de loonkosten worden aangevraagd ter hoogte van maximaal 90% van de loonsom. Werkgevers betalen het loon aan de betrokken werknemers 100% door. De hoogte van de tegemoetkoming loonkosten met een maximum van 90% is afhankelijk van de (verwachte) omzetsdaling.
- De NOW is ook van toepassing op werknemers met een flexibel contract, voor zover zij in dienst blijven.
- De regeling kan met terugwerkende kracht worden aangevraagd voor omzetsdalingen vanaf 1 maart 2020. **De regeling kan éénmalig worden verlengd met 3 maanden.**
- Op dit moment kan nog geen NOW-aanvraag worden ingediend! De overheid werkt met spoed aan het juridisch kader van de regeling.
- De uitvoering van de NOW komt te liggen bij het UWV (zoals ook het geval was bij de WTV). Het UWV zal op basis van de aanvraag een voorschot van minimaal 80% van het bedrag verstrekken. Achteraf kan sprake zijn van een nabetaling of navordering afhankelijk van het werkelijke omzetverlies en de ontwikkeling loonsom.

Randvoorwaarden NOW

1. Werkgever mag geen ontslag op grond van bedrijfseconomische redenen aanvragen voor werknemers gedurende periode waarover tegemoetkoming wordt ontvangen.
2. Minimaal 20% (verwacht) omzetverlies vanaf 1 maart 2020.
3. Tegemoetkoming loonkosten bedraagt 0,9x het % omzetverlies. Enkele voorbeelden:
 - a. 90% indien 100% van de omzet wegvalt.
 - b. 45% indien 50% van de omzet wegvalt.
 - c. 22,5% indien 25% van de omzet wegvalt.
4. Verplicht 100% van het loon betalen aan de werknemer.

Bronnen en relevante websites

- <https://www.kvk.nl/corona/het-coronavirus-check-hier-je-regelingen/#noodfonds>
- <https://www.kvk.nl/corona/veelgestelde-ondernemersvragen-over-corona/#4>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/financiele-maatregelen/now>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-per-onderwerp/financiele-regelingen/now>
- <https://www.uwv.nl/werkgevers/actueel/now.aspx>

Exacte definitie loon en werkgever / aanvrager door hoog tempo introductie nog onbekend.

Op de hierboven genoemde site van de rijksoverheid is sprake van aanvrager, ondernemer en werkgever en loonsom en loonkosten.

- Wat exact wordt verstaan onder loonsom of loonkosten wordt nog uitgewerkt. Vragen als wel/niet incl. vakantiegeld, winstdelingen, 13^e maand, werkgeverslasten of eventueel aansluiting bij het fiscaal loon e.d. zullen dan duidelijk worden.
- 'De aanvrager (ondernemer, werkgever) verwacht tenminste 20% omzetverlies.'
Of dit wordt bepaald op groeps-/concern niveau, per entiteit (NV/BV), per business unit of per belangrijke activiteit is nog onduidelijk.
- Hoe de 20% omzetverlies wordt gemeten wordt ook nader uitgewerkt. Gaat het om het verschil t.o.v. vorig jaar of t.o.v. de begroting of anders en hoe wordt dit vastgesteld?

Borgstelling midden- en kleinbedrijf en GO-financiering

Overbruggingskrediet in moeilijke tijden

BMKB regeling

- Staatssecretaris Mona Keizer heeft op 15 maart 2020 laten weten, dat de verruimde borgstelling midden- en klein bedrijf (BMKB-regeling) van kracht wordt vanaf 16 maart 2020. Het kabinet stelt met deze eerste stap direct € 300 mln. aan extra financiering beschikbaar om het getroffen MKB te ondersteunen.
- Met de BMKB-regeling staat de Nederlandse overheid borg voor kredieten die worden verstrekt aan MKB ondernemers. Door deze borgstelling wordt het voor MKB ondernemers eenvoudiger om krediet aan te trekken dat essentieel is voor de liquiditeitspositie.
- Onder de standaard regeling kan de Nederlandse overheid tot 50% van het aangetrokken kredietbedrag borg staan. Voor kredieten tot € 266.667,- is dit percentage onder de verruimde regeling nu verhoogd tot 75%. De regeling is toepasbaar op overbruggingskredieten en rekening-courantkredieten met een maximale looptijd van 2 jaar. Zie de Kamerbrief over verruiming BMKB en de website van RVO.
- Het verruimde BMKB krediet kan vanaf maandag 16 maart 2020 aangevraagd worden. De regeling is geldig t/m 30 juni 2022.
- De borg van de overheid bedraagt 90% van het staatsgegarandeerde deel van het borgstellingskrediet. Van de ondernemer wordt een persoonlijke borg gevraagd voor de resterende 10% van het te verstrekken BMKB krediet. Het staatsgegarandeerde deel is maximaal € 1,5 mln. Een aanvraag voor de verruimde BMKB regeling verloopt in de regel via de huisbankier van de ondernemer. Dit kan een probleem vormen voor ondernemers zonder bancaire financiering.
- De verruimde regeling is van toepassing op MKB ondernemingen. Een MKB onderneming is een onderneming met maximaal 250 werknemers en een jaaromzet van maximaal € 50 mln. of een balanstotaal van maximaal € 43 mln.

GO-regeling verruimd

- Als alternatief voor de BMKB regeling zouden ondernemingen kunnen onderzoeken of de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO-financiering) een oplossing kan bieden. Een onderneming kan met de GO-regeling minimaal € 1,5 mln. en maximaal € 150 mln. lenen van banken (plafond was € 50 mln.). Het garantiepercentage is 50%. Het kabinet heeft het garantiebudget verhoogd van € 400 mln. naar € 1,5 miljard en heeft zich gecommitted om alle garantieruimte te verstrekken die nodig is.

Bronnen en relevante websites

- <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/15/coronavirus-verruiming-bmkb-regeling-voor-ondernemers-versneld-opengesteld>
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/15/kamerbrief-over-verruiming-borgstelling-midden-en-kleinbedrijf-bmkb-als-gevolg-van-de-coronacrisis>
- <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/borgstelling-mkb-kredieten-bmkb>
- <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/garantie-ondernemingsfinanciering-go/deelnemen-als-ondernemer>

Fiscaliteit

Betalingsuitstel aanvragen en verlagen voorlopige aanslagen

Fiscaliteit

- Indien een organisatie als gevolg van het coronavirus niet meer in staat is tijdig de aanslagen inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, omzetbelasting of loonbelasting te voldoen, is het mogelijk om bij de Belastingdienst bijzonder betalingsuitstel aan te vragen. Om uitstel van betaling te verkrijgen moet een brief aan de Belastingdienst gestuurd worden waarin u uitlegt hoe u door de uitbraak van corona in betalingsproblemen bent gekomen. Na ontvangst worden invorderingsmaatregelen direct gestopt en verzuimboetes voor niet tijdige betalen zijn niet verschuldigd.
- Er moet wel normaal en tijdig aangifte worden gedaan.
- Om snelheid te kunnen waarborgen is bij de aanvraag niet langer een verklaring van een derde deskundige nodig. Vanaf het moment dat u zich meldt, wordt de invordering van uw aanslag voor de inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, omzetbelasting/btw en loonheffingen direct gepauzeerd gedurende minimaal 3 maanden. U betaalt ook geen boete voor een te late betaling.
(19 maart is bekend gemaakt dat de eerder door de belastingdienst binnen 4 weken gewenste verklaring van een extern deskundige niet meer nodig is. Indien een langere termijn dan 3 maanden niet betaald kan worden zal deze verklaring weer wel noodzakelijk zijn.)
- De invorderings- en belastingrente gaat nagenoeg naar 0% (0,01% omdat 0% in de systemen niet mogelijk is).
- Bij structurele betalingsproblemen, die niet tijdelijk van aard zijn, gelden andere/aanvullende regels. Het kan dan nodig zijn om betalingsonmacht te melden om daarmee bestuurdersaansprakelijkheid te beperken. Voor de zekerheid is het verstandig dat altijd te doen (binnen 14 dagen na datum waarop betaald had moeten zijn).
- Tenslotte is het raadzaam de voorlopige aanslag vennootschaps- en inkomstenbelasting voor 2020 waar nodig te herzien. Dit kan online op de website van de Belastingdienst via 'Inloggen voor ondernemers'.
 - Mogelijk kan het maandelijks voorschot worden verlaagd indien er een lagere winst wordt verwacht.

Bronnen en relevante websites

- <https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/ondernemers/content/coronavirus-belastingmaatregelen-om-ondernemers-te-helpen>
- <https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontent/nl/berichten/nieuws/kabinet-versoepelt-bijzonder-uitstel-van-betaling-als-gevolg-van-corona-virus>

Uitstel diverse betalingen

Betalingsuitstel pensioenpremie, vakantiegeld, energie-, gemeentelijke, en waterschapsbelasting

Uit het nieuws

Pensioenpremie

- Pensioenuitvoerders gaan ondernemers die door de coronacrisis in acute problemen komen of zijn gekomen zoveel mogelijk tegemoet komen als deze problemen ervaren bij het betalen van de pensioenpremies zonder de rechten van werknemers aan te tasten. Dat hebben de Stichting van de Arbeid en de koepels van pensioenuitvoerders, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars, afgesproken.
- Het betreft maatwerk per onderneming. Zie voor nadere informatie de hiernaast genoemde website van de Stichting van de Arbeid.

Vakantiegeld

- 23 maart meldde de Telegraaf: Vakbond FNV is bereid om in het uiterste geval uitbetaling van het vakantiegeld op te schorten bij bedrijven die niet genoeg hebben aan de noodsteun van het kabinet. Onder meer horeca en detailhandel hebben de bonden hierom gevraagd. Er is wekelijks overleg over de crisis tussen bonden en werkgevers. Werkgeversclubs VNO-NCW en MKB-Nederland hopen dat uitkeringsinstantie UWV de kosten van vakantiegeld op zich neemt bij bedrijven die aankloppen voor steun.

Energiebelasting

- 23 maart meldde de Telegraaf: Het kabinet wil de heffing van de energiebelasting voor bepaalde ondernemingen uitstellen, evenals de heffing van Opslag Duurzame Energie. Dat staat in een Kamerbrief van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Gemeentelijke belastingen

- 23 maart meldde RTL Nieuws dat de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) aan gemeenten heeft geadviseerd om ondernemers financiële ruimte te bieden met creatieve oplossingen voor het heffen van gemeentelijke belastingen. Gemeentelijke belastingen zijn onder andere onroerendezaakbelasting (OZB), precario-, toeristen- en reclamebelasting. Mogelijke oplossingen zijn uitstel, kwijtschelding of verlaging (evt. met terugwerkende kracht). Diverse gemeenten hebben reeds dergelijke maatregelen genomen, bezoek voor meer informatie de website van uw gemeente.

Waterschap belastingen

- Ook de waterschappen zijn actief om ondernemingen uitstel te kunnen gaan verlenen. Sommige waterschappen heffen een periode helemaal niet. Daarnaast helpen ze ondernemingen door sneller te betalen en proberen ze ook zoveel mogelijk van hun eigen projecten door te laten gaan.
- De Unie van Waterschappen en de werkgeversorganisaties MKB-Nederland en VNO-NCW maakten dit bekend.

Bronnen en relevante websites

- <https://www.stvda.nl/-/media/stvda/downloads/publicaties/2020/coulance-betalen-pensioenpremies.pdf>
- <https://www.telegraaf.nl/financieel/172521292/vakantiegeld-kan-later>
- https://www.telegraaf.nl/financieel/776706325/hierop-krijg-je-als-ondernemer-uitstel-van-belasting?utm_source=mail&utm_medium=email&utm_campaign=email
- <https://www.rtlnieuws.nl/economie/ondernemen/artikel/5066471/vng-gemeente-corona-crisis-covid-19-belasting>
- <https://www.vemw.nl/Nieuwsoverzicht/2020-03-24-Waterschappen-corona-waterschapsbelastingen.aspx>
- <https://www.mkb.nl/nieuws/uitstel-voor-betaling-waterschapbelasting>

Besluit bijstandverlening zelfstandigen

Vangnet voor Zzp'ers

Omschrijving

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers

- Zzp'ers kunnen, omdat zij geen personeel in dienst hebben, geen beroep doen op de NOW. Veel zelfstandigen missen noodgedwongen inkomsten. Het kabinet wil de circa 1,2 mln. zelfstandige ondernemers ondersteunen zodat zij daarna hun bedrijf kunnen voortzetten (en inkomens en consumptie op peil blijven). Met dit doel wordt de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) opgezet, gebaseerd op het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz). De regeling is bedoeld voor Nederlandse zelfstandige ondernemers die specifiek door de coronacrisis in financiële problemen zijn gekomen. Zie voor de exacte vereisten de website van de [Rijksoverheid](#).

Hoe verschilt Tozo van Bbz?

- Zelfstandige ondernemers met tijdelijke financiële problemen kunnen onder Bbz ondersteuning krijgen vanuit de gemeente. Tozo is gebaseerd op Bbz, maar aangepast en versoepeld i.v.m. de corona uitbraak. Aanvragen worden sneller behandeld en ondersteuning wordt sneller verstrekt. Ook zijn enkele voorwaarden versoepeld.

Welke Bbz-voorwaarden zijn versoepeld?

- De uitkering voor inkomensondersteuning hoeft later niet terugbetaald te worden. Ook vindt er omwille van de snelheid geen vermogens- of partnertoets plaats, en wordt de toets op de levensvatbaarheid van de onderneming niet toegepast.

Praktisch

- De behandelingstermijn is teruggebracht van 13 naar 4 weken.
- De uitvoering ligt bij de gemeenten. U dient uw aanvraag in te dienen bij de gemeente waar u woonachtig bent, niet de gemeente waar uw bedrijf is gevestigd.
- De tijdelijke overbruggingsregeling geldt voor 3 maanden, tot 1 juni 2020. De regeling werkt terug tot 1 maart 2020.
- Ondersteuning kan worden aangevraagd in de vorm van een aanvullende uitkering voor levensonderhoud voor een periode van maximaal 3 maanden. De uitkering vult het inkomen aan tot het sociaal minimum.
- De hoogte van de inkomensondersteuning is daarbij afhankelijk van het inkomen en de samenstelling van het huishouden. Maximale uitkering bedraagt circa € 1.500,- per maand (netto).
- Naast een uitkering voor levensonderhoud is het mogelijk een lening bestemd voor bedrijfskapitaal te verkrijgen tegen een verlaagd rentepercentage. De lening bedraagt maximaal € 10.157,-.
- De tijdelijke overbruggingsregeling geldt voor 3 maanden, tot 1 juni 2020. De regeling werkt terug tot 1 maart 2020. Let op: gemeenten zullen minimaal enkele dagen nodig hebben voordat een beroep kan worden gedaan op de aangepaste Bbz. Communicatie vanuit de overheid volgt.
- In deze tijdelijke regeling is om snel ondersteuning te kunnen bieden geen vermogens- of partnertoets. Ook de toets op levensvatbaarheid van de onderneming wordt niet toegepast.
- Het kabinet vraagt de zelfstandige ondernemers om slechts gebruik te maken van de regeling indien dit nodig is.

Bronnen en relevante websites

- <https://www.kvk.nl/advies-en-informatie/internationaal-ondernemen/het-coronavirus-check-hier-je-regelingen/#Bbz-regeling>
- <https://ondernemersplein.kvk.nl/bbz/>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand-voor-zelfstandigen-bbz>
- <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/25/nieuwsbericht-tozo-zelfstandig-ondernemers>.
- <https://www.zzp-nederland.nl/nieuws/2-3>

Overige maatregelen samengevat

Omschrijving

Rentekorting kleine ondernemers op microkredieten Qredits

- Qredits is een microkredietenverstrekker voor kleine en startende ondernemers die moeilijk aan bankfinanciering komen. Gezien de corona-uitbraak biedt Qredits de ondernemers die zij gefinancierd hebben uitstel van aflossing voor 6 maanden en een automatische renteverlaging naar 2%. Daarnaast hoopt Qredits op korte termijn 2.000 ondernemers een overbruggingskrediet te verstrekken. Dit kunnen deels bestaande ondernemers van Qredits zijn en deels nieuwe klanten van Qredits voor overbruggingskrediet, die elders al een (bank)lening hebben. Het kabinet ondersteunt Qredits met maximaal € 6 mln.

Tijdelijke borgstelling voor land- en tuinbouwbedrijven

- De regeling Borgstellingskrediet Landbouw (BL) is uitgebreid met de extra module 'borgstelling voor een overbruggingskrediet' (BL-C). Hiermee wil het kabinet de land- en tuinbouwsector ondersteunen die geconfronteerd wordt met een afnemende vraag, grote moeilijkheden heeft met export van producten en waarbij oogsten ook zonder afzet nodig is, waardoor kosten doorlopen. De aangepaste BL-regeling geldt met ingang van 18 maart 2020 en kan tot en met 31 maart 2021 worden aangevraagd.
- Met BL-C kunt u een overbruggingskrediet financieren tot het maximale borgstellingskrediet per bedrijf van € 1,2 mln. (€ 2,5 mln. bij GL- of BL-plus lening). Wanneer deze ruimte al bijna of volledig is benut, kan bovenop het actuele borgstellingskrediet nog tot een maximum van € 300.000,- aan BL-C-krediet gefinancierd worden. De borgstelling is 70%. Zie voor meer specificaties de website van de [Rijksdienst voor Ondernemend Nederland](#).

Toeristenbelasting en cultuursector

- De toerismesector wordt zwaar getroffen. Het kabinet gaat in overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten om (voorlopige) lokale aanslagen aan ondernemers stop te zetten en al opgelegde aanslagen aan bedrijven in te trekken. Het gaat hierbij vooral om toeristenbelasting. Daarnaast is een overleg gestart met de cultuursector om eventuele bijzondere maatregelen te treffen in aanvulling op de generieke maatregelen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het niet terugvorderen van projectsubsidie bij tegenvallende prestaties vanwege deze crisis.

Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS)

- Diverse sectoren worden in het bijzonder hard getroffen door de overheidsmaatregelen om de corona-uitbraak te beheersen. Denk bijv. aan horeca als gevolg van de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en annuleringen in de reisbranche, of schoonheidssalons en kappers die in de problemen komen door de 1,5 meter afstand eis. De Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS) is beschikbaar voor ondernemers die directe schade ondervinden van deze maatregelen. Het betreft een eenmalige forfaitaire uitkering van € 4.000,-, aan te vragen van 27 maart 2020 tot en met 26 juni 2020. Op 30 maart is de regeling uitgebreid voor meer soorten ondernemers in de non-food sector, zoals winkeliers. Zie voor de voorwaarden de website van de [Rijksoverheid](#).

Bronnen en relevante websites

- <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/17/coronavirus-kabinet-neemt-pakket-nieuwe-maatregelen-voor-banen-en-economie>
- <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/borgstellingskrediet-voor-de-landbouw-bl/verruimd-verband-met-corona>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-per-onderwerp/financiele-regelingen/qredits>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-per-onderwerp/cultuur>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-per-onderwerp/financiele-regelingen/tegemoetkoming-ondernemers-getroffen-sectoren-togs>

Bestaande financieringen

Impact op lopende kredieten en ondersteuning

Omschrijving

- De onderneming die met een liquiditeitstekort wordt geconfronteerd of dat ziet aankomen doet waarschijnlijk als eerste een beroep op haar financiers.
- Naast direct bij de onderneming betrokken partijen, zoals familie, aandeelhouders en leveranciers zijn dit veelal uitsluitend op financiering gerichte partijen als banken, asset based financiers (factoring, lease) en fintech.
- Met een goed onderbouwd en objectief plan, inclusief degelijke financiële paragraaf, zijn financiers veelal bereid om de situatie te helpen overbruggen. Het spreekt voor zich dat het perspectief 'na corona' weer goed moet zijn.
- Het coronavirus kan direct of indirect ook impact hebben op alle bestaande financieringsarrangementen.
- Zowel financiers als ondernemingen hebben hun eigen verplichting wat het coronavirus betekent voor bijvoorbeeld de terugbetalingscapaciteit en de overeengekomen voorwaarden.
- Daarnaast heeft de bankier, zeker wanneer kredietuitbreiding wordt verstrekt, de mogelijkheid om eventueel aanvullende zekerheden te verlangen en de zekerheidsstructuur aan te passen.

Uitstel aflossingen bank

- Zakelijke klanten in alle sectoren met een financiering tot € 2,5 mln die in de kern gezond zijn krijgen zes maanden uitstel van aflossing op hun lopende leningen. Hiertoe hebben ABN AMRO, ING, Rabobank, de Volksbank en Triodos Bank besloten.
- Voor de groep met een hogere verplichting zullen banken de verdere ontwikkelingen scherp volgen. Dat kan leiden tot extra stappen in overleg met het kabinet en de toezichthouders. Het gaat hierbij om een minimumregeling waarop banken aanvullend maatwerk kunnen leveren voor zakelijke klanten.
- Bericht ABNAMRO 27 maart: ABN AMRO heeft vandaag besloten om deze maatregel uit te breiden naar Commercial Banking-klanten met een lopend zakelijk krediet met een hoofdsom en/of limiet tot 50 miljoen euro. In de maanden april tot en met september worden voor deze klanten geen betalingen van aflossing en rente geïncasseerd. Zij kunnen deze termijnen later voldoen. Als een klant het uitstel niet nodig heeft, dient dit uiterlijk 31 maart 2020 bij ABN AMRO te worden gemeld. Het uitstel vindt dan niet plaats.

Uitstel aflossingen andere financiers

- Ook crowd funding platforms hebben bekend gemaakt bereid te zijn tot bijvoorbeeld 3 maanden uitstel van aflossingen.
- Andere platforms en andere lening verstrekkers zullen dit waarschijnlijk volgen. Neem hiervoor contact op met de betreffende financier.

Bronnen en relevante websites

- <https://www.nvb.nl/nieuws/banken-geven-bedrijven-extra-lucht-half-jaar-uitstel-van-aflossingen/>
- <https://www.abnamro.nl/nl/zakelijk/coronavirus.html>
- <https://www.abnamro.com/nl/newsroom/persberichten/2020/abn-amro-breidt-steenmaatregelen-voor-bedrijven-met-corona-impact-uit.html>
- <https://www.ing.nl/zakelijk/corona/index.html>
- <https://www.rabobank.nl/bedrijven/corona/>
- <https://www.triodos.nl/covid-19>
- <https://www.devotvolksbank.nl/>
- <https://www.collincrowdfund.nl/?s=corona>
- <https://www.geldvoorelkaar.nl/nieuws/corona-update-wat-doet-geldvoorelkaar-nl-voor-getroffen-ondernemers>

Force majeure

Overmacht en contractuele verplichtingen

Omschrijving

- Het kan voorkomen dat organisaties als gevolg van het coronavirus hun contractuele verplichtingen niet meer (tijdig) kunnen nakomen, bijvoorbeeld omdat de productie stil heeft gelegen in China of Italië.
- Afhankelijk van wat in contracten is afgesproken, bestaat de mogelijkheid om een beroep te doen op overmacht.
 - In juridische termen ook wel 'force majeure' genoemd.
- Indien de overeenkomst geen overmachtsclausule bevat, geldt het wettelijk kader.

- Een algemene regel op grond waarvan kan worden vastgesteld of sprake is van overmacht bestaat niet. Het hangt af van de omstandigheden van het geval.
 - Na afweging van alle feiten en omstandigheden moet worden bepaald of sprake is van overmacht en wie de gevolgen hiervan moet dragen.
 - In deze afweging speelt mee of een andere leverancier had kunnen leveren of dat partijen bij het sluiten van de overeenkomst / plaatsing van de bestelling had kunnen weten dat niet (tijdig) geleverd zou kunnen worden.
- Indien sprake is van overmacht, kan een schuldeiser geen nakoming van de overeenkomst vorderen zolang de periode van overmacht voortduurt.
 - Tevens heeft de schuldeiser geen recht op een schadevergoeding.
- De gevolgen van het invoeren van de overmachtsclausule verschillen eveneens. Het kan bijvoorbeeld betekenen dat:
 - Contractuele verplichtingen worden opgeschort.
 - De verplichting bestaat de schade zoveel als mogelijk te beperken.
 - Het recht bestaat om de overeenkomst te beëindigen.
- Teneinde mogelijke risico's te mitigeren kunnen organisaties de volgende stappen ondernemen:
 - Ga na of overmacht een rol kan spelen in relevante contracten en welke voorwaarden aan deze clausule verbonden zijn (bijv. termijnen voor inroeping).
 - Inventariseer of het op een andere wijze mogelijk is de contractuele verplichtingen na te komen.
 - Neem de in redelijkheid mogelijke maatregelen om de schade te beperken.
 - Informeer of mogelijke schade verzekerd is.
- Indien geen sprake is van overmacht in de zin van art. 6:75 BW dan kan een contractspartij mogelijk een beroep doen op art. 6:258 BW. Dit artikel biedt een regeling voor onvoorziene omstandigheden, zoals de huidige corona uitbraak. Indien het huidige contract, gezien de onvoorziene omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van kracht kan blijven, dan dienen partijen in redelijkheid te heronderhandelen. Als partijen daar niet uitkomen dan kan de rechter het geschil beslechten, door bijvoorbeeld tijdelijke opschorting van de overeenkomst.

Bronnen en relevante websites

- https://www.mkb.nl/sites/default/files/coronavirus_-_werktijdverkorting_en_force_majeur.pdf

Verzekeringen

Implicaties zorgverzekering, zakenreisverzekeringen en schadeverzekeringen

Omschrijving

- Kosten voor de stappen die een werknemer onderneemt tegen het coronavirus worden vergoed vanuit de basisverzekering. Echter, preventiekosten, zoals mondkapjes, vallen niet onder de zorgverzekering. Er is nog geen vaccin beschikbaar tegen het virus. Zodra dit komt zal dit zeer waarschijnlijk door de overheid gefinancierd worden. Bij noodzakelijke behandelingen in het buitenland biedt de zorgverzekeraar ook (beperkt) dekking tot de maximale kosten die in Nederland gebruikelijk zijn. Een aanvullende (reis) verzekering kan mogelijk 100% van de buitenlandse kosten dekken.
- Indien een zakenreis geboekt is door een reisorganisatie en geannuleerd wordt vanwege een negatief reisadvies, krijgt u als werkgever het geld veelal terug of de reis kan worden omgeboekt. Als een werknemer zelf een reis heeft geboekt valt deze niet onder de annuleringsvoorwaarden van de zakenreisverzekering.
- Uw brand- en bedrijfsschadeverzekering zal waarschijnlijk niet de gevolgen dekken van bedrijfsonderbreking of omzetterugval door het coronavirus. Er is immers geen materiële schade geleden, dat de basis is van de dekking.
- Het verbond van verzekeraars heeft veel gestelde vragen inzake het coronavirus en verzekeren op hun website gepubliceerd.

Bronnen en relevante websites

- <https://www.verzekeraars.nl/verzekeringstemas/nieuwe-risicos/coronavirus>

Corona business scan

Direct inzicht bij ondernemingen die onevenredig hard geraakt worden door de coronacrisis

Omschrijving

Corona Business Scan

- Om de onderneming te ondersteunen bij de gesprekken met haar financiers heeft Kruger de 'Corona Business Scan' geïntroduceerd. Deze scan geeft binnen een zeer beperkte doorlooptijd snel inzicht in de huidige en te verwachten bedrijfseconomische situatie
- De onderneming wordt ondersteund met concrete adviezen, wat te doen en te laten op korte termijn met inachtneming van middellange termijn

Bestemd voor

- De onderneming en haar stakeholders/financier(s) voor een snelle beoordeling van de situatie
- In beginsel bedoeld om 'gezonde' bedrijven te helpen die onevenredig hard geraakt worden door een acute omzetsdaling door de coronacrisis

Uitgangspunt

- Kort onderzoek Kruger met een gerichte scope op uitgangspositie en optimale behandeling van de ontstane en te verwachten situatie
- Goed beeld bij geobjectiveerde exploitatieverwachting (6 – 12 maanden)
- Helder onderbouwde, korte- en middellange termijn, liquiditeitsprognose

Bondige rapportage

- Korte beschrijving situatie onderneming
- Omzetanalyse
- Financiële analyse exploitatie en (korte- en middellange termijn) liquiditeitsontwikkeling (bij diverse corona scenario's)
- Voornaamste conclusies
- Actieplan
- Bespreking met betrokken partijen

Doorlooptijd

- In basis 1-2 weken of enkele dagen indien noodzakelijk en mits gefaciliteerd door de onderneming

Bronnen en relevante websites

- www.kruger.eu

Plan van aanpak

- Alle interviews en gesprekken zoveel mogelijk telefonisch of met videoconference. Bedrijfsbezoek tot een minimum beperken
- Korte offerte / opdrachtomschrijving op basis van interview directie en/of financier
- Samenwerken / interviewen / informatieverzameling van met name algemeen, financieel en commercieel management
- Korte rapportage met bij de strekking van de corona business scan behorende toelichting + financiële bijlagen
- Bespreken rapportage met onderneming en vervolgens met financier(s)

Kruger

t. +31 (0)10 21 21 922
f. +31 (0)10 21 22 409

e. office@kruger.eu
w. kruger.eu

Postadres: Postbus 8677
3009 AR Rotterdam

Adres: Steupelstraat 50
3065 JE Rotterdam
